

ОСНОВИ ФІТОТЕРАПІЇ: ПРИНЦИПИ ЗАСТОСУВАННЯ ТА РОЛЬ У СУЧАСНІЙ МЕДИЦИНІ

ФІТОТЕРАПІЯ: НАУКОВИЙ ПІДХІД ДО ЛІКУВАННЯ РОСЛИНАМИ

Фітотерапія — це метод лікування і профілактики захворювань із використанням лікарських рослин та препаратів на їх основі. Застосовується з давніх часів (Єгипет, Китай, Греція) і з часом трансформувалась у науково обґрунтований напрям медицини.

Місце фітотерапії в сучасній медицині та фармації

Фітотерапія є складовою доказової медицини та широко використовується як допоміжний або профілактичний метод лікування. Багато лікарських препаратів створено на основі рослинних компонентів, що підтверджує її значення у сучасній фармації.

СУЧАСНИЙ СТАТУС І ПЕРЕВАГИ

Сучасний статус: Це офіційно визнаний метод, що ґрунтується на доказах (доказова фітотерапія).

Переваги: М'яка дія, можливість тривалого застосування, рідша поява алергій (порівняно з синтетикою).

БІОЛОГІЧНО АКТИВНІ РЕЧОВИНИ (БАР)

Чому рослини лікують? Завдяки вмісту специфічних сполук:

Алкалоїди: мають сильну фізіологічну дію (наприклад, морфін, атропін).

Глікозиди: впливають на серце (серцеві глікозиди наперстянки).

Флавоноїди: зміцнюють капіляри, мають антиоксидантну дію.

Ефірні олії: мають антисептичний та спазмолітичний ефект.

Дубильні речовини: мають в'яжучу та протизапальну дію.

КЛАСИФІКАЦІЯ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН ЗА ДІЄЮ

- **ВІДХАРКУВАЛЬНІ (АЛТЕЯ, ЧЕБРЕЦЬ)**
- **СЕЧОГІННІ (ХВОЩ ПОЛЬОВИЙ, БРУСНИЦЯ)**

ЗАСПОКІЙЛИВІ (ВАЛЕРІАНА, ПУСТИРНИК)

ЖОВЧОГІННІ (БЕЗСМЕРТНИК, КУКУРУДЗЯНІ ПРИЙМОЧКИ)

- **СЕРЦЕВО-СУДИННІ (ГЛІД, СОБАЧА КРОПИВА)**

ОСНОВНІ ЛІКАРСЬКІ ФОРМИ У ФІТОТЕРАПІЇ

А

Настій (Infusum): готується переважно з м'яких частин (листя, квіти).

В

Відвар (Decoctum): готується з грубих частин (кора, коріння, кореневища).

С

Настоянка (Tinctura): спиртовий витяг (готується на фармацевтичних виробництвах).

Збори (Species): суміш декількох видів подрібненої рослинної сировини.

ПРАВИЛА ЗБОРУ ТА ЗБЕРІГАННЯ ЛРС

СТУДЕНТ-МЕДИК ПОВИНЕН ЗНАТИ:

1 Час збору: коли вміст БАР максимальний (коріння — восени/навесні, квіти — на початку цвітіння).

2 Екологія: не можна збирати рослини біля доріг, сміттєзвалищ та промислових зон.

3 Сушіння: у затінку, в добре провітрюваних приміщеннях (ефіроолійні — при температурі до 35°C, інші — до 50-60°C).

ФІТОТЕРАПІЯ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ ШКТ

При гастритах зі зниженою секрецією: подорожник, полин.

При виразковій хворобі: сушениця болотяна, олія обліпихи (регенерація).

При метеоризмі: фенхель, кріп, м'ята перцева.

При діарейі: кора дуба, плоди черемхи, звіробій.

ФІТОТЕРАПІЯ В УРОЛОГІЇ ТА ГІНЕКОЛОГІЇ

Антисептична дія: ведмежі вушка (мучниця), брусниця (ефективні при циститах).

Гінекологія: грицики, кропива дводомна (кровоспинна дія).

Важливо: Багато рослин мають гормоноподібну дію (фітоестрогени), що важливо враховувати при призначенні.

ПРОТИПОКАЗАННЯ ТА ПОБІЧНІ ЕФЕКТИ

Міф: «Трави абсолютно безпечні».

Алергічні реакції: особливо на складноцвіті (амброзія, ромашка).

Кумуляція: накопичення токсичних речовин (наприклад, при вживанні чистотілу).

Фотосенсибілізація: звробій підвищує чутливість шкіри до сонця (ризик опіків).

Вагітність: багато рослин (полін, материнка) можуть викликати скорочення матки.

РОЛЬ МЕДИЧНОГО ПРАЦІВНИКА

Консультування пацієнтів щодо сумісності трав із синтетичними ліками.

Попередження самолікування отруйними рослинами.

Пропаганда фітопрофілактики (наприклад, вітамінні чаї з шипшини взимку).

Висновок: Фітотерапія – це потужний інструмент, який вимагає точних знань дозування та термінів лікування.

Дякую за
увагу

